

Nr 78.

Av herrar **Holmberg** och **Hagberg** i Luleå, *angående ersättning till förra ekonomivikarien vid Umedalens sjukhus Thyra Olofsson för skada, ådragen under arbete på sjukhuset.*

Nuvarande bestämmelser om ersättning för skada eller sjukdom ådragen i arbete äro i vissa avseenden mycket bristfälliga och orättvisa. Ett aktuellt exempel härför är ett fall från Umedalens sjukhus. Det gäller en ekonomivikarie, fru Thyra Olofsson, som smittats med tuberkulos under arbete i sjukhuset men hittills förgäves vänt sig till sjukhusets direktion, medicinalstyrelsen och Kungl. Maj:t för att få en rimlig ersättning för de stora offer hon fått vidkännas. Detta fall riktar även i övrigt uppmärksamheten på missförhållanden som måste undanröjas för att inte rekryteringen till det tunga och farofyllda sjukvårdsarbetet skall försvåras ytterligare. Händelseförloppet är i korthet följande:

Thyra Olofsson anställdes på tvättavdelningen vid Umedalens sjukhus den 2 mars 1945. Friskbetyg begärdes icke, men vid en läkarundersökning två månader efter anställningen var Olofsson tuberkulinnegativ. I oktober samma år kände sig Olofsson svag, konsulterade tjänsteläkaren, fick beskedet att det var fråga om influensa samt råddes av läkaren att begära avsked på grund av att arbetet var för tungt för henne. Olofsson följde detta råd utan att närmare betänka konsekvenserna därav. Sjukdomssymtomen fortsatte emellertid, och en månad efter det nyssnämnda läkarbesöket konstaterade centraldispensären i Umeå att Olofsson hade lungfel. Tuberkulinprovet visade positiv reagens.

När Thyra Olofssons ersättningsanspråk så småningom prövades av medicinalstyrelsen avstyrktes framställningen under åberopande av bestämmelser, enligt vilka tillfällig befattningshavare måste "ha tjänstgjort vid något statens sinnessjukhus sammanlagt minst ett år i följd för att komma i åtnjutande av avlöningsförmån under sjukdom". Den sökande hade alltså berövat sig varje möjlighet att uppfylla dessa villkor när hon följde läkarens råd att begära avsked.

Medicinalstyrelsen ansåg inte heller styrkt att Olofsson ådragit sig sjukdomen under sitt arbete i sjukhuset. Mot denna uppfattning talar emellertid dispensärläkarens intyg att Olofsson "med säkerhet infekterats med tuberkulos under anställningstiden vid Umedalens sjukhus".

Det måste också anses märkligt att varken medicinalstyrelsen eller andra myndigheter som handlagt detta ärende tagit någon hänsyn till att den

risk, som Thyra Olofsson utsattes för, i hög grad kunde bero på att sjukhuschefen icke företagit de skyddsåtgärder som äro föreskrivna. I medicinalstyrelsens cirkulär 22 januari 1937 till samtliga sjukhuschefer vid statens sinnessjukhus sägs nämligen bl. a., att "...vikarie i sjukvården skall undersökas å sin reaktion å tuberkulin och vid negativ reaktion vaccineras med Calmettes B. C. G., därest vikariatet skall få fortsätta". Att dessa föreskrifter icke följdes i fallet Thyra Olofsson kan ha varit anledningen till att hon blev sjuk och borde därför ha tillmätts avgörande betydelse vid bedömningen av ersättningsanspråken.

Det relaterade fallet har emellertid samband med en fråga av större räckvidd, nämligen frågan om lagstiftningen rörande yrkessjukdomarna i allmänhet. Härvidlag äro nuvarande bestämmelser så ofullständiga och i övrigt så bristfälliga att de ge upphov till många orättvisor. Detta kan åskådliggöras med ett par exempel:

Lagen (lag om försäkring mot vissa yrkessjukdomar den 14 juni 1929 samt komplementet till denna, KK den 24 nov. 1944 — SFS nr 753) uppräknar exempelvis vissa ämnen som kunna föranleda yrkessjukdomar. En träarbetare, som impregnerar trä med klorderivat av fenol eller naftol, kan sålunda få eksem och detta räknas då som yrkessjukdom och den skadade blir berättigad till ersättning. Men en trädgårdsarbetare, som får eksem av en viss sorts växter, eller en målare, som får samma sjukdom av terpentin, äro i lagens mening icke utsatta för yrkessjukdom.

Samma godtyckliga urval av de anledningar, som kunna leda till yrkessjukdom, tillämpas i fråga om smittosamma sjukdomar. En sjuksköterska, som vårdar en patient med difteri, kan få sjukdomen och är då berättigad till ersättning. Men den som under enahanda förhållanden får mässling erhåller ingen ersättning och inte heller den som under tjänst blir smittad med tuberkulos. Orättvisan i detta system är påtaglig.

Bristerna i lagen bero i vissa fall också därpå, att det efter dessa föreskrifters tillkomst uppstått nya anledningar till yrkessjukdomar, t. ex. det stora antal nya syntetiska ämnen som under senare tid kommit till användning.

Lagen om yrkessjukdomar bör därför omprövas för att garantera ett bättre rättsskydd än för närvarande. I en reviderad sådan lag bör med yrkessjukdom förstås varje sådan sjukdom som bevisligen eller med stor sannolikhet orsakats:

- 1) av å arbetsplatsen eller i arbetsprocessen förekommande kemiska föreningar,
- 2) av å arbetsplatsen eller i arbetsprocessen förekommande fysikalisk påverkan,
- 3) av ovanliga ansträngningar, upprepade stötar, ensidiga och fortgående rörelser,

4) av smitta ådragen i arbetet vid direkt eller indirekt vård av sjuka människor eller djur.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att tillerkänna förra ekonomivikarien vid Umedalens sjukhus, Thyra Olofsson, rimlig ersättning för den skada hon ådragit sig under arbete på sjukhuset.

Stockholm i januari 1948.

Helmer Holmberg.

H. Hagberg.

Nr 79.

Av herrar **Holmberg** och **Hagberg** i Luleå, *angående utredning och förslag till ny lag om yrkessjukdomar.*

Under hänvisning till vad som anförts i motionen nr 78 hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till ny lag om yrkessjukdomar i huvudsaklig överensstämmelse med i nämnda motion angivna synpunkter.

Stockholm i januari 1948.

Helmer Holmberg.

H. Hagberg.